

การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก

THE DEVELOPMENT OF READY-MADE LESSONS AREA OF LEARNING SOCIAL
STUDIES, RELIGION AND CULTURE ABOUT THAI MANNERS OF GRAE 5 STUDENTS
AT MAE SOT SCHOOL, TAK PROVINCE

วันดี เสียงสุสรวรค์¹ วชิระ พิมพ์ทอง² มยุรา รอดแก้ว³

Wandee Siangsusahwan¹, Wachira Pimtong² and Mayura Rodkaew³

¹ นักศึกษาโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

² อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³ วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนแม่สอด

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียน

โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 34 คน โดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1.บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย 2.แผนการจัดการเรียนรู้ 3.แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 82.06/84.41 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

คำสำคัญ: บทเรียนสำเร็จรูป /กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม /มารยาทไทย

Abstract

The development of ready-made lessons Learning Area of Social Studies, Religion and Culture about Thai manners of grade 5 students at Mae Sot School, Tak Province. The objectives are to 1) create and find the efficiency of ready-made lessons. Learning Area of Social Studies,

Religion and Culture about Thai manners of grade 5 students to be effective according to the 80/80 criterion 2. Compare student achievement before and after learning by using ready-made lessons Learning Area of Social Studies, Religion and Culture about Thai manners of grade 5 students. The sample group was 34 students in grade 5, semester 2, academic year 2022 by simple random sampling. The tools used for data collection were: 1. Ready-made lessons in Learning Area of social studies, religion and culture about Thai manners. 2. Lessons plans 3. Achievement test before and after learning. The statistics used were percentage, mean and standard deviation and t-test.

Research result 1. Efficiency of ready-made lessons Learning Area of Social Studies, Religion and Culture about Thai manners of grade 5 students created were equal to 82.06/84.41 higher than the 80/80 criterion. 2. The learning achievements in the Learning Area of Social Studies, Religion and Culture about Thai manners of grade 5 students after learning were higher than before. Statistically significant at level 0.5

Keywords: Programmed Instruction / Learning Area of Social Studies, Religion and Culture / Thai manners.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา นักเรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนักเรียนจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ พลโลก ยึดมั่น ในวิถีชีวิต และการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ ที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553, หน้า 5)

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถือว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นระดับการศึกษา ที่จัดเตรียม เยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีความสามารถในการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลในสังคม ที่มีศักยภาพ อาจกล่าวได้ว่าเยาวชนในวัยดังกล่าวเป็นวัยที่กำลัง เจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัย ผู้ใหญ่และยังเป็นวัยที่กำลังก้าวสู่ตลาดแรงงานของประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้ ประสบการณ์ทางด้านวิชาการ วิชาชีพควบคู่กันไปเพื่อให้เยาวชนเหล่านี้ ได้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถประพฤติตนได้อย่างเหมาะสม ในการดำรงชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553, หน้า 5)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิต ของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจ ในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย

เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ดังนี้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553, หน้า 132-133)

บทเรียนสำเร็จรูป เป็นสื่อการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมในการนำมาใช้ประกอบ การเรียนการสอน เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเปรียบเสมือนครูผู้สอน ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า ทำกิจกรรมการเรียนและประเมินผลด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์วิธีการตลอดจนอุปกรณ์การสอนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ เรียกว่า กรอบ โดยลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากแต่ละกรอบมีคำถาม และคำตอบเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง อาจกล่าวได้ว่า บทเรียนสำเร็จรูป จึงเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นสื่อ การเรียนรู้ ที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ทำกิจกรรมการเรียนและประเมินผลด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเหมาะสม ในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปสู่ผู้เรียนให้สมบูรณ์ได้เรียนเป็นขั้นตอนช่วยให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการแสวงหาความรู้ และเป็นการสนองความแตกต่างในด้านความสามารถของบุคคลได้เป็นอย่างดี (ทิตนา แชมมณี. 2556, หน้า 16)

ในสังคมไทยนอกจากจะมีภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทยแล้ว ยังมีมารยาทไทยซึ่งแสดงออกถึงความเป็นชาติไทยได้ไม่แพ้กัน และมีส่วนสำคัญมากในการใช้แสดงออกในชีวิตประจำวัน ซึ่งในปัจจุบันนี้สังคมไทยเรารับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามากด้วยกระแสโลก ในยุคโลกาภิวัตน์ การสื่อสารไร้พรมแดนผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตและช่องทางอื่นๆ ทำให้เรารับวัฒนธรรมของชาวต่างชาติมาใช้โดยไม่รู้ตัว ซึ่งอาจทำให้เราหลงลืม วัฒนธรรมของชาติเราเอง ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้มารยาทไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนอกจากจะทำให้เรามีบุคลิกภาพที่ดีแล้ว ยังถือเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติไทยเราไว้อีกด้วย มารยาทไทยเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่งที่มีส่วนส่งเสริมให้คนไทยเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก และเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนจะต้องช่วยกันรักษามรดกทางวัฒนธรรมส่วนนี้ไว้ให้ลูกหลานของชาวไทยต่อไป การปล่อยให้วัฒนธรรมต่างชาติ มามีอิทธิพลเหนือตัวเรา และเหนือวัฒนธรรมของเราไม่ว่าจะมีเจตนาหรือไม่ นับเป็นอันตรายมากในเรื่องถูกกลืนวัฒนธรรมที่ตีสยามของไทยเราไปอีกประการหนึ่ง เรื่องมารยาทไทยเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ถูกกลืนโดยเหตุว่าเมื่อไม่มีการปฏิบัติก็ไม่มีใครบังคับ ไม่มีการลงโทษ เมื่อเวลาผ่านไป มารยาทไทยบางอย่างจึงถูกลืมและกลืนไปกับกาลเวลาขาดการสืบทอด โดยมีช่องว่างระหว่างรอยต่อของวัฒนธรรม เพราะเยาวชนไม่เคยเห็นมารยาทไทยบางอย่างมาก่อน จึงคิดว่าเป็นสิ่งที่ล้าสมัย เป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย ไม่น่าสนใจ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติก็จะแปลกไปจากหมู่คณะทำให้การมองเห็นในเรื่องมารยาทไทย ผิดไปจากความถูกต้องมากยิ่งขึ้น (สมจินตนา ภักดิ์ศรีวงศ์. 2556, หน้า 24-25)

โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 2 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนที่อยู่ในเขต บริการมีนักเรียนจากหลายที่มาเรียนร่วมกัน มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง กัน ดังนั้นปัญหาด้านพฤติกรรมมารยาทที่ไม่พึงประสงค์ มักจะเกิดขึ้นภายในโรงเรียนเสมอ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นเยาวชนที่กำลังก้าวเข้าสู่การเป็นวัยรุ่น มีความสามารถในการรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว โดยขาดความยั้งคิดในการเลือกรับและเลือกปฏิบัติ ในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม และเหมาะสมต่อตนเองตลอดจนสังคมรอบข้าง พบว่ามีปัญหาด้านพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องกับมารยาทไทยมากมาย อาทิ ไม่ยำเกรง พ่อ แม่ ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้ใหญ่ที่ควรเคารพ แม้ในการกราบไหว้ หรือปฏิบัติตนตามมารยาทที่พึงปฏิบัติก็ไม่มั่นใจ ในที่สุดก็คิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น จนเลยไปถึงคิดว่าเป็นเรื่องล้าสมัย ไม่ทันเวลา หากครูผู้สอนปล่อยละเลย ไม่สนใจ ปัญหาเหล่านี้ อาจส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความหยาบกระด้างทั้งกายและวาจา ซึ่งจะมีผลเสีย ถึงจิตใจด้วย ในปัจจุบันการหลั่งไหลของวัฒนธรรมของต่างชาติที่เข้ามามามีอิทธิพลด้านวัฒนธรรมของเยาวชนไทยก็ยิ่งทวีความรุนแรงของปัญหาด้านมารยาทไทยให้มากยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพื่อพัฒนามารยาทไทยของนักเรียนที่เป็นพื้นฐานในการที่ผู้เรียนจะได้นำความรู้ไปใช้และปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรักและหวงแหนวัฒนธรรมไทย ค่านิยมที่ดี สืบทอดให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง รวม 102 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 34 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย

ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้จัดการเรียนการสอน มารยาทไทย ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ชุดเพิ่มศักยภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่

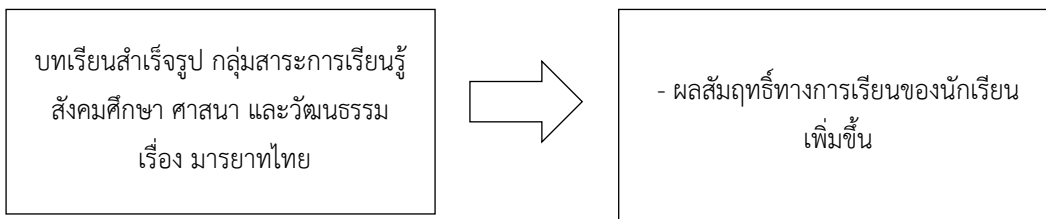
การใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปรตาม ได้แก่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีกรอบแนวคิดในการวิจัยปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง รวม 102 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 34 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 เล่ม
2. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง จำนวน 3 แผน
3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและหาคูณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย รายละเอียดดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินการสร้างและหาคูณภาพ ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูปและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป
 - 1.3 ดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง มารยาทไทย
 - 1.4 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของบทเรียนสำเร็จรูป ความถูกต้องของภาษา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย
 1. นางศรีไพร เพชรปัญญา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแม่สอด
- ผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมและสื่อการสอน
 2. นางสาวมยุรา รอดแก้ว ครูชำนาญการ โรงเรียนแม่สอด
- ผู้เชี่ยวชาญด้านด้านหลักสูตรและการสอน
 3. นางสาวกันยารัตน์ เลิศรัตนพันธุ์ ครูผู้สอน โรงเรียนแม่สอด
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

1.5 ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูปตามที่ปรึกษาแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านหลักสูตร เนื้อหา กระบวนการ ภาษาและการวัดผลประเมินผลตรวจสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพ
และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence)

1.6 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและพร้อมที่จะนำไปใช้ได้จริงต่อไป

1.7 หาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป โดยทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5/2 โรงเรียนแม่สอด จำนวน 33 คน

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

2.2 ศึกษาหลักสูตร คั่นคว้าข้อมูล คู่มือการจัดการเรียนรู้หลักสูตรโรงเรียนแม่สอด
อำเภอแม่สอด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2.3 ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากเอกสารต่างๆ

2.4 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 แผนการเรียนรู้

2.5 สร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยถามครอบคลุมองค์ประกอบของแผน
การจัดการเรียนรู้ 5 ด้านคือ

- 1) จุดประสงค์
- 2) เนื้อหา
- 3) รูปแบบ
- 4) การใช้ภาษา
- 5) การวัดและประเมินผล

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมกับข้อ (1.4) เพื่อพิจารณา
ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการเรียนรู้กับ
จุดประสงค์การเรียนรู้และนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 คน เพื่อดูเวลาที่ใช้ความเหมาะสมของแผน
การจัดการเรียนรู้ ไร่ความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับเนื้อหา

2.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 33 คน

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มายาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์ และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 ศึกษาหลักสูตร คู่มือการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรโรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.3 กำหนดเนื้อหาและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

3.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมกับข้อ (1.4) เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

3.6 นำคะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตรของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rowinelli and Hambleton 1977, อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด 2565 : 64-65)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หลักเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามมีดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

3.7 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่สอด

2. จัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 3 ชั่วโมง โดยสอนครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 3 ครั้ง

3. ทำการทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ แปลผล สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนการใช้ และหลังการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- สถิติพื้นฐาน
 - ค่าร้อยละ (Percentage)
 - ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - การหาความเที่ยงตรง (Validity)
 - การหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2
 - การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน (T-Test Dependent)

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (E_1/E_2)

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (E_1/E_2)

บทเรียน สำเร็จรูป	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนนหลังเรียน			E1	E2
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ร้อยละ		
กรอบที่ 1	10	8.09	80.88					
กรอบที่ 2	10	8.21	82.06					
กรอบที่ 3	10	8.32	83.24	10	8.44	84.41	82.06	84.41
รวม	30	24.62	82.06					

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนทั้งหมด 34 คน ทำแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูประหว่างเรียน จำนวน 3 กรอบ รวมคะแนนเต็ม 30 คะแนน นักเรียนได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ E1 เท่ากับ 82.06 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน E2 เท่ากับ 84.41 แสดงให้เห็นว่าบทเรียน

สำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 82.06/84.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/ 80

2. การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มตัวอย่าง	N	df	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
				\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
ผู้เรียน	34	33	10	6.15	1.26	8.44	0.79	10.17*

*ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ค่าวิกฤตของ t ที่ระดับ .05, df 33 = 1.6924)

จากตารางที่ 2 พบว่าการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่สอด เรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เมื่อเปรียบเทียบ ค่า t ที่คำนวณได้คือ 10.17 กับค่าวิกฤตของ t ในตาราง เท่ากับ 1.69 ค่า t ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่าวิกฤตของ t ในตาราง แสดงว่าคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.06/84.41 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 หมายความว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำกิจกรรม ในบทเรียนสำเร็จรูประหว่างเรียนเท่ากับ 24.62 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.06 ของคะแนนเต็ม (E1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนการทําแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเท่ากับ 8.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.41 ของ คะแนนเต็ม (E2) แสดงว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เพราะบทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีสีสันสดใสดึงดูดความสนใจ นักเรียนจึงเกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาเนื้อหา และทําแบบฝึกหัดในแต่ละกรอบ เมื่อศึกษาเนื้อหาและทําแบบฝึกหัด แล้วสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ทันที เมื่อนักเรียนทําถูกต้องจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และอยากการเรียนรู้กรอบถัดไป ฝึกความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง อีกทั้งบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอาภาภรณ์ อินเสมียน (2556, หน้า 67-68) ได้พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูน เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูน เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.66/89.40 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจ

อยู่ในระดับมาก สมภรณ์ สีเนนา (2557, หน้า 81) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูน เรื่อง มรรค 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 82.97/82.60 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และเมตตา ภูนาวัน (2557, หน้า 80) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.00/81.75 มีความพึงพอใจในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนของนักเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.15 และ 8.44 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากบทเรียนสำเร็จรูปเป็นนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองของผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดี มีความเหมาะสม เพราะในบทเรียนสำเร็จรูปมีส่วนประกอบที่หลากหลาย ซึ่งในเล่มประกอบด้วย คำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป แผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอน สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน กรอบการเรียนรู้ แบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน แบบทดสอบวัดผลบทเรียนสำเร็จรูป เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยแบบฝึกหัด เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนและเฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทิตินา แคมมณี (2556: 16) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูปหมายถึง สื่อการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา วัดผลประสงค์ วิธีการ ตลอดจนอุปกรณ์การสอนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ เรียกว่า กรอบ โดยลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก แต่ละกรอบมีคำถามและคำตอบเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาตามขั้นตอนการวิจัย เพราะจะทำให้การพัฒนาบทเรียนทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เนื้อหาอื่นๆ ที่หลากหลาย เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ และฝึกผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ควรทำบทเรียนสำเร็จรูปในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพราะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน สามารถเรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลาที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยนวัตกรรมอื่นๆ
2. ควรมีการพัฒนาต่อยอดบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สื่อที่เป็นเทคโนโลยีเพื่อให้ นักเรียนเกิดความสนใจ บทเรียนเพิ่มขึ้น

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). **การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน.** วารสารศิลปากร: ศึกษาศาสตร์.
- ทิตินา แคมมณี. (2556). **ศาสตร์การสอน.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556 ก). **การพัฒนาการสอน.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556 ข). **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556 ค). **วิธีการสร้างสถิติสำหรับวิจัย.** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เมตตา ภูนาวัน. (2557). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดกาฬสินธุ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศมาภรณ์ สีเนา. (2557). **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง มรรค 8 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมจินตนา ภัคดีศรีวงศ์. (2556). **มารยาทในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- อาภาภรณ์ อินเสมียน. (2556). **การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบประกอบภาพการ์ตูน เรื่อง อริยสัจ 4กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.